

תורת הקורא

הערות ודיוקים, הלכות ומנהגים, פרפראות וחידושים, דיונים ובירורים,
הקשורים בקריאת פרשת השבוע והמפתח

גליון מס' 32

פרשת חקת

ה"א תשע"ג

גליון זה יו"ל ע"י מערכת טעמי תורה.

תודה לכל העוזרים והמסייעים בגליון זה ויאה אור.

© כל הזכויות שמורות, ניתן לנצל ולהדפיס כמות שהוא ללא שני.

הערות והארות, וכן רעיונות נוספים יתקבלו כנרצה כמערכת.

מייל: tameytora@gmail.com

כמו"כ אפשר לשלוח בקשה לקבלת הגליון במייל.

כ' ד': וְלִמָּחָה - הטעם מלרע במ"ם, וכן הוא להלן פסוק ה', ולהלן כ"א ה'.

ובְעֵינֵינוּ - הבי"ת בשווא נח, ולא בשווא נע". וכן הוא להלן פסוק י"א: וּבְעֵינֵינוּ.

כ' ה': אֶל־הַמָּקוֹם הַרְעָה הָהָה - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים אֶל־הַמָּקוֹם הַרְעָה הָהָה.

כ' ח': וְהִקְהֵל - יש להזהר שלא להבליע את הה"א ולקרוא וְהִקְהֵל. וְהוֹצֵאתָ - מוטעם בקדמא ולא בפשטא".

וְהַשְׁקִיתָ - הטעם מלרע בתי"ו.

כ' י': וַיִּקְהָלוּ - יש להזהר שלא להבליע את הה"א ולקרוא וַיִּקְהָלוּ.

כ' י"ג: אֲשֶׁר־רָבוּ - הטעם מלרע בבי"ת.

כ' ט"ז: וְהִנֵּה אֲנִינִי בְקִדְשׁ - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים וְהִנֵּה אֲנִינִי בְקִדְשׁ.

כ' י"ז: נַעֲבֶרְהָנָא - העי"ן בשווא נח והבי"ת בשווא נע, ואין להבליע את העי"ן ולקרוא נַעֲבֶרְהָנָא, וכן אין לקרוא נַעֲבֶרְהָ בפתח העי"ן.

¹ דרך מילה זו להיות מוטעמת מלעיל, אך כאשר אחריה אות גרונית, היא מוטעמת מלרע.

² ואע"פ ששורוק הוא תנועה גדולה, והשווא שאחריה נע, כ"ז בשורוק באמצע תיבה, אך שורוק בראש תיבה הוא תנועה קטנה (שהרי תמיד שורוק הוא ניקוד האות שלפניו, ובראש מילה שאין אות לפניו, נקרא כאילו יש אל"ף לפניו (עיין מנחת שי בראשית א' י"ד), אך מ"מ כיון שאין זה ב' אותיות המנוקדות בניקוד השורוק, אלא אות אחת, לכן דינו כקבוץ, שהוא תנועה קטנה ולא כשורוק שהוא תנועה גדולה). ויש מקומות שהרבה טועים ומבטאים שווא נע אחר שורוק בראש מילה.

³ קדמא הוא טעם מחבר, ופשטא הוא טעם מפסיק. וכדי שיבדילו ביניהם מסומן קדמא מעל האות המוטעמת, ופשטא בסוף התיבה, וכאן שההטעמה היא באות האחרונה, יש לסמן את הטעם בתחילת האות או באמצעה (והוצאָה), ולא בסופה (והוצאָה), בכדי שלא יחליפוה בפשטא (ועיין מנחת שי לעיל י"ח ח', ובדברים ט"ו י"ח, כ"ח י"ג).

⁴ כן הוא בכל הספרים, וכבר העיר על כך יהב"י הנקדן בעין הקורא כאן, וז"ל: אשר רבו עליה מלרע וכן ולא רבו עליה (בראשית כ"ו ב') מלרע אע"פ שהם מפעלי השניים. עכ"ל. והעיר ר"ח על דבריו שגם רד"ק במכלול (ק' ע"א) הביא מילה זו בפעלי נחי העי"ן אשר קריאתם מלרע. אך באמת ברד"ק הביא את הפסוק בבראשית ולא את הפסוק כאן.

ובמנחת כליל כתב כאן שהטעם מלעיל, וז"ל: הטעם מלעיל כי הוא מנחי עי"ן וצריך להמשיך עי"ן הפועל כנודע. ע"כ. וצ"ע בדבריו באיזה ספר ראה כן. ובאמת הסיבה שהטעם כאן מלרע אע"פ שהוא מנחי עי"ן, הוא משום האות הגרונית שאחריה, וכמו שהעיר המגיה במכלול שם.

ובמסורת הקריאה העתיק דברי מנחת כליל וכתב שהוא מלעיל (כדרכו להביא דברי מנחת כליל בהרבה מקומות, וכמו שכתב בהקדמתו), ולאחרונה הדפיסוהו בדפוס חדש, ותיקנו בדבריו מלרע במקום מלעיל, ושגו בזה בתרתי, א. שאין שום רשות לשנות בספר של מחבר אחר, אף בטעות מוכחת, ללא ציון השינוי. ב. שבאמת התכוון בעל מסורת הקריאה לכתוב מלעיל, כמו שכתב במנחת כליל, ואין זו טעות כלל בדבריו (אמנם זו שגיאה בהוראה למעשה, אך עכ"פ כך נתכון בעל הספר לכתוב).

י"ט ט': נִדְּחָה - הדלי"ת דגושה, והוא מלשון הזיה", או מלשון ריחוק¹, והקורא נִדְּחָה בדלי"ת רפה, משנה משמעות ללשון נדודים (כבאיכה א' ח': חָטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַם עַל כֵּן לְנִדְּחָה הָיְתָה).

י"ט י"ב: הָאָה יִתְחַטֵּא־בֹ - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי, ולא להשמיט את המונח ולהטעים הוֹא־יִתְחַטֵּא־בֹ.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהַר, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהַר - יש להקפיד על ניגון ההפסק הראוי בטפחא שבתיבות הַשְּׁבִיעִי, שהוא ניגון מפסיק יותר מהתביר" שבמילת הַשְּׁלִישִׁי, וכוונת הכתוב שצריך הזאה בשלישי ובשביעי ואז נטהר, ואם לא מזה בב' ימים אלו, לא נטהר, והמפסיק בתביר יותר מהטפחא, נשמע כאומר שמספיקה הזאה בשלישי בכדי להיות טהור בשביעי, והוא שיבוש חמור².

י"ט י"ד: בָּאֵהֶל - הבי"ת בשווא נע, ואין לקרוא בָּאֵהֶל בקמץ.

וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֵהֶל - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֵהֶל.

י"ט ט"ז: אֲשֶׁר־יִנָּע - הגימ"ל דגושה, והוא לשון נגיעה. ויש להקפיד על הדגש כי הקורא יִנָּע בגימ"ל רפה משנה משמעות ללשון יגיעה.

י"ט י"ח: וְעַל־כָּל־הַפְּלִים - יש להקפיד לנגן את הטעם כראוי במקף, ולא להשמיט את המקף ולהטעים וְעַל־כָּל־הַפְּלִים.

כ' א': פְּלִי־הַעֲדָה - יש להקפיד לנגן את הטעם כראוי במקף, ולא להשמיט את המקף ולהטעים פְּלִי הַעֲדָה.

כ' ב': וְלֹא־יִהְיֶה - הטעם מלעיל בה"א (נסוג אחר).

^א כן פירש רש"י, וכן משמע בתרגום אונקלוס ויונתן.

^ב כן פירשו אבן עזרא ומכלל יופי.

^ג וכמו שכתב רש"י שם, וכן במדרש רבה שם איתא לנידה היתה לטלטול היתה.

^ד בניגון הטעמים המקובל יש נטיה להטעים את התביר בניגון מפסיק יותר מהטפחא, אך באמת הטעם טפחא הוא מפסיק יותר מהתביר, ויש להקפיד על הניגון המתאים בכל מקום של צירוף הטעמים תביר וטפחא, כי בהרבה מקומות זה משנה את פירוש הענין.

^ה וכבר העירו ע"כ בספר דברי קהלת, וכן בספר עלה יונה (עמ' תה), ועוד. ומעשה היה במקום תורה חשוב, שברפרשת פרה קרא הקורא והפסיק בתביר יותר מאשר בטפחא, ואח"כ דנו שם הרבנים האם צריך לחזור על הקריאה, ולמנחה חזו וקראו פרשת פרה.

^ו היינו שכאשר יש טעם משרת הסמוך לטעם אחר, בהברות סמוכות ללא חציצה ביניהם, יסוג הטעם אחר בכדי למנוע סמיכות הברות מוטעמות (ויש לזה כמה מבטלים, ואכמ"ל בזה), וכגון קְרָא לְיָלָה (בראשית א' ה'), שצריך להיות מוטעם קְרָא מלרע, כמו קְרָא יָמִים (שם י'), אלא שמכיון שמילת לְיָלָה מוטעמת בתחילתה, לכן נסוג הטעם כדי שלא יהיו ב' הברות סמוכות מוטעמות.

וז"ל האבן עזרא בבראשית י"ב י"ג: ובאה מלת אֶתְּי אֶת מלעיל, בעבור היות הטעם במלה שלאחריה באות הראשון, וכן קְרָא לְיָלָה, וזה משפט הלשון. עכ"ל. ובויקרא ז' ח' כתב: עֶלְתָּ אִישׁ מַלְעִיל בַּעֲבוּר הַיּוֹם הַזֶּה בְּרֹאשִׁית הַמִּלָּה הָאֲחֵרונה כמשפט. עכ"ל.

2